

**Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w mieście Ostrów Mazowiecka
za rok 2023**

MARZEC 2024

Uchwałą NR XXII/224/2020 Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 16 grudnia 2020 r. przyjęty został Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Ostrów Mazowiecka lata 2021-2024. Program określa zadania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, sformułowane w oparciu o działania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz sporządzoną diagnozę lokalną. Realizuje założenia przyjęte ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W 2023 r. zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a ich pierwszym dostrzegalnym elementem jest zastąpienie dotychczasowego sformułowania „przemoc w rodzinie” na „przemoc domowa”. Ustawodawca, oprócz samej zmiany w tytule ustawy i jej poszczególnych przepisach, wprowadził też wiele nowych rozwiązań legislacyjnych, których celem jest poprawa sytuacji osób dotkniętych przemocą. Dokonano zmian w zakresie funkcjonowania podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, jak też w samej procedurze „Niebieskie Karty”. W myśl art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. W stosunku do

dotychczas obowiązującej definicji wprowadzono wiele zmian poszerzających zakres definicyjny pojęcia przemocy, a tym samym wprowadzono możliwość zastosowania przepisów ustawy i działań w niej przewidzianych do nowych form przemocy, których diagnozowanie było dotąd problematyczne (np. przemoc ekonomiczna) lub całkowicie wymykało się możliwości skutecznego uruchamiania procedur przeciwdziałania przemocy (np. cyberprzemoc).

Realizatorzy Programu:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 2) Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna.
- 3) Oświata.
- 4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 5) Zespół Interdyscyplinarny.
- 6) Komenda Powiatowa Policji.

Adresatami Programu są:

- 1) Mieszkańcy miasta Ostrów Mazowiecka.
- 2) Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
- 3) Osoby stosujące przemoc w rodzinie.
- 4) Świadkowie przemocy.
- 5) Specjaliści /osoby zaangażowane w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz instytucje/organizacje zajmujące się tym problemem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej zajmuje się monitorowaniem realizacji Programu oraz koordynacją zadań poszczególnych realizatorów Programu. Prowadzi działania na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy w ramach swoich zadań wynikających także z ustawy o pomocy społecznej.

Działania MOPS w zakresie realizacji Programu w 2023r.

- 1) Udzielono pomocy w formie zasiłków na podstawie ustawy o pomocy społecznej 6 rodzinom z powodu przemocy w rodzinie oraz 28 rodzinom gdzie występuje choroba alkoholowa.
- 2) Rodziny te zostały objęte również pracą socjalną oraz skorzystały z poradnictwa psychologicznego w Punkcie Konsultacyjnym lub w Lokalnym

Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem finansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwosci).

3) Udzielane byly informacje dotyczace praw osob doznajacych przemocy, w tym mozliwosci zastosowania nakazu opuszczenia lokalu przez osoby stosujace przemoc na okres 14 dni, mozliwosci uzyskania bezplatnych zaświadczien lekarskich zamiast obdukcji, zlozenia zawiadomien o popełnieniu przestępstwa jak rowniez informacji.

4) Osoby stosujace przemoc byly informowane na temat mozliwosci wzicia udzialu w programach korekcyjno- edukacyjnych oraz psychologiczno - terapeutycznych.

5) Zapewniano warunki organizacyjno- techniczne na potrzeby funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

6) Kierowanie dzieci do zajęc w Miejskiej Świetlicy Socjoterapeutycznej.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Obowiązek realizacji zadań wynikajacych z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej spoczywa rowniez na Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a od 22 września 2023r. na Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Obsługę techniczną i merytoryczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele podmiotów działajacych na rzecz pomocy osobom indywidualnym, rodzinom, grupom problemowym bądź środowisku w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają w oparciu o porozumienia zawarte między Burmistrzem Miasta Ostrów Mazowiecka a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Obecnie w skład Zespołu wchodzi 7 osób, które są przedstawicielami: oświaty, policji, ochrony zdrowia, sądu, organizacji pozarządowej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ośrodka pomocy społecznej. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w siedzibie Ośrodka Pomocy

Spółecznej przy ulicy Warchalskiego 3, w Ostrowi Mazowieckiej w zależności od potrzeb jednak, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

Działania Zespołu w zakresie realizacji Programu w 2023r.:

- 1) Realizacja zadań wynikających z procedury „Niebieskiej Karty”,
- 2) Monitoring sytuacji rodzin, w których realizowana jest procedura „Niebieskiej Karty”,
- 3) Udzielanie informacji pomocowych osobom doznającym przemocy domowej o możliwościach uzyskania wsparcia (w ramach indywidualnych kontaktów z zainteresowanymi), informacji w zakresie przepisów prawa oraz stosowania procedury związanej z przemocą w rodzinie, przekazywanie informacji o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, m.in. poprzez umieszczanie informacji na tablicach informacyjnych instytucji współdziałających w ramach Zespołu.

Procedura „Niebieskiej Karty” realizowana była we współpracy podmiotów współdziałających w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, w powoływanych do każdej procedury, grupach. Przedstawiciele grup spotykali się zarówno z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną, pracowali nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem. Zadaniem grup diagnostyczno pomocowych było opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodziło do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie podejmowanych działań oraz ich efektów. Wszczęcie procedury następowało przez wypełnienie formularza części „A” Niebieska Karta, który niezwłocznie (oryginał), nie później niż w ciągu 7 dni od daty wszczęcia procedury był przekazywany do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego. Kartę „B” procedury „Niebieska Karta” zawierającą pouczenie o przysługujących prawach i informację o możliwościach uzyskania pomocy, przekazywano osobie doznającej przemocy. W roku 2023 powołano 35 grup roboczych/diagnostyczno pomocowych. Niebieskie Karty zakładane były przez Komendę Powiatową Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz

oświatę. Sporządzono 30 Niebieskich Kart „C” oraz 32 Niebieskich Kart „D”. W 11 przypadkach zakończono prowadzenie procedury „Niebieska Karta”, z tytułu uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a w 21 przypadkach procedurę zakończono w związku z brakiem zasadności podejmowania działań, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Grupy robocze/diagnostyczno pomocowe w roku 2023 spotkały się 104 razy. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup wykonywali swoje zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Punkt Konsultacyjny.

Działania Punktu w zakresie realizacji Programu w 2023r.

- 1) poradnictwo/ konsultacje psychologiczne dla dorosłych członków rodzin osoby uzależnionej (w tym współuzależnionych i DDA),
- 2) poradnictwo/ konsultacje psychologiczne dla osób doznających przemocy, kryzysu w rodzinie,
- 3) poradnictwo/ konsultacje dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) poradnictwo terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 5) sesje wspierające w trzeźwieniu,
- 6) poradnictwo prawne.

Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna.

Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna w Ostrowi Mazowieckiej jest placówką wsparcia dziennego, która organizuje różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 16 lat. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00. Dzieci uczestniczące w zajęciach świetlicowych podzielone są na dwie grupy wiekowe. Wychowankowie uczestniczą w zajęciach socjoterapeutycznych, profilaktyczno-edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych, a także rozwijających zainteresowania, m.in.: kulinarnych, fotograficznych, teatralnych, plastycznych, muzycznych, tanecznych itp., ponadto biorą udział w treningach umiejętności społecznych prowadzonych przez specjalistów. Podopieczni mają możliwość korzystać z pomocy w nauce szkolnej (przy odrabianiu bieżących lekcji, bądź niwelowania zaległości edukacyjnych). W trakcie zajęć dzieci i młodzież mają zapewniony posiłek oraz

materiały potrzebne przy realizacji zajęć. Pobyt w placówce oraz organizowane atrakcje dla wychowanków są bezpłatne.

Wsparcie rodzin w których dochodzi do przemocy domowej.

Osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie mają możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego i prawnego, systematycznego monitorowania ich sytuacji, pomocy w sporządzaniu pism procesowych, uzyskania informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy, udzielenia wsparcia finansowego. Pracownicy wszystkich instytucji współdziałających w ramach realizacji Programu reagowali na wszystkie zgłoszenia o podejrzeniu występowania przemocy, również na anonimowe zgłoszenia telefoniczne.

Oddziaływania na sprawców przemocy.

Na podstawie analizy posiadanej dokumentacji wynika, że sprawcy przemocy to głównie mężczyźni, stosujący przemoc fizyczną i psychiczną po spożyciu alkoholu. W stosunku do nich podjęte zostały działania:

- 1) wobec 11 osób Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowała do Sądu Rejonowego wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
- 2) stosowany był środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z osobą doznającą przemocy lub zakazu zbliżania.
- 3) przekazano 9 zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa z związku z użyciem przemocy domowej
- 4) osoby stosujące przemoc uzyskują informację na temat uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych Na terenie miasta jest także możliwość skorzystania z pomocy terapeutycznej w Poradni Leczenia Uzależnień.
- 5) Osoby nadużywające alkohol uczestniczą w grupach wsparcia AA.

Wskaźniki monitoringowe z realizacji Programu.

- 1) liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie-6

- 2) liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu-28
- 3) liczba rodzin objętych pracą socjalną-104
- 4) liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba udzielonych porad-0
- 5) liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dotkniętych przemocą-1
- 6) liczba dzieci objętych pomocą w ramach świetlic socjoterapeutycznych-30
- 7) liczba osób przebywający w ośrodkach wsparcia-0
- 8) liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej oraz szkoleniowej-3
- 9) liczba programów i kampanii społecznych-1
- 10) liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego-70
- 11) liczba powołanych grup roboczych/diagnostyczno pomocowych-35

Wnioski na dalsze lata realizacji Programu.

- 1) Kontynuacja i rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy.
- 2) Szerzenie świadomości społecznej, a głównie edukacja rodziców i opiekunów w zakresie budowania relacji bez przemocy.
- 3) Wdrażanie standardów związanych z przeciwdziałaniem przemocy m.in. poprzez wykorzystywanie pracy socjalnej z osobami dotkniętymi przemocą domową.
- 4) Podniesienie poziomu społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- 5) Zwiększenie umiejętności diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie i podejmowania skutecznych interwencji przez przedstawicieli różnych instytucji.
- 6) Podejmowanie i wspieranie działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

W kwestii ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą zadania realizowane były w głównej mierze przez Zespół Interdyscyplinarny. W tej sferze głównie skupiono się na udzielaniu pomocy ofiarom przemocy. Realizując zadania w zakresie oddziaływania na osoby stosujące przemoc, podjęto szeroką

współpracę z organami ścigania w celu zapewnienia bezpieczeństwa dla ofiar przemocy. Stosowano karne środki zapobiegawcze wobec sprawców stosujących przemoc. Ważnym zadaniem jest również podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te w roku 2023 zostały zrealizowane, poprzez przeprowadzenie szkoleń oraz zapewnieniu superwizji dla osób realizujących powyższe zadania.

Zgodnie z zapisami w/w Programu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie, do 31 marca każdego roku, przedkłada Burmistrzowi oraz Radzie Miasta, sprawozdanie z jego realizacji.